



Lainvalmisteluosasto
Julkisoikeuden yksikkö
LsN Johannes Heikkonen

LAUSUNTO

9.10.2018

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI JEHOVAN TODISTAJIEN
VAPAUTTAMISESTA ASEVELVOLLISUUDEN SUORITTAMISESTA ERÄISSÄ
TAPAUKSISSA ANNETUN LAIN KUMOAMISESTA JA ASEVELVOLLISUUSLAIN 3
§:N MUUTTAMISESTA (HE 139/2018 vp)**

Hallituksen esitys ja lainsäädäntöehdotusten tausta

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Oikeusministeriö on osallistunut esityksen valmisteluun niin asian työryhmä- kuin lausuntovaiheessa. Oikeusministeriön esittämät näkökohdat on huomioitu asian valmistelussa. Lausuntonaan oikeusministeriö esittää seuraavaa.

Uskonnon ja omantunnon vapaus

Esityksen keskeiset perustuslailliset kiinnekohdat liittyvät ennen kaikkea sen vaikutuksiin niiden yksilöiden osalta, jotka myös jatkossa katsoisivat maanpuolustusvelvollisuuden yhä loukkaavan heidän perustuslain 11 §:ssä turvattua uskonnon ja omantunnon vapauttaan. Näiden henkilöiden näkökulmasta nyt käsillä olevassa esityksessä on kyse heidän perusoikeus-
suojan tasonsa heikentämisestä. Oikeusministeriö katsoo hallituksen esityksen tavoin, että nyt kyseessä olevassa asiassa esitetyn heikennyksen merkitsemälle perusoikeuksien rajoitukselle on olemassa hyväksyttävät perusteet ja sitä voidaan myös kokonaisuutena arvioiden pitää oikeasuhtaisena.

Yhdenvertaisuus

Esityksellä voidaan katsoa olevan kahden suuntaisia vaikutuksia suhteessa yhdenvertaisuuteen. Toisaalta esitys pyrkii poistamaan aiempaan oikeustilaan liittyneitä syrjiviä vaikutuksia. Toisaalta erityisesti siirtymäsäännönsä osalta esityksellä voidaan yhä katsoa olevan tiettyjä perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuusvaatimuksen kannalta ongelmallisia vaikutuksia. Näiden osalta voidaan hallituksen esityksessä esitettyä vastaavasti katsoa, että siirtymäsäännöksiin kiinnittyvälle erilaisella kohtelulle on olemassa sen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden oikeutettujen odotusten suojaamiseen kiinnittyvä hyväksyttävä peruste ja erilaista kohtelua voidaan siirtymäajan lyhyt kesto huomioiden pitää kokonaisuudessaan oikeasuhtaisena.